

# РОБЪРТ ЧЕЙМБЪРС

## МАСКАТА

Превод от английски: Радин Григоров, 2014

[chitanka.info](http://chitanka.info)

*Камила: Сър, ще трябва маската си да свалите.*

*Непознат: Нима?*

*Касилда: Да, време е. Останалите всички захвърлили сме скритостта.*

*Непознат: Но аз не нося маска.*

*Камила (ужасено шепне на Касилда): Не носел маска? Не носел маска?*

*„Кралят в жълто“,  
първо действие, втора  
сцена*

# I

Макар да не разбирах нищо от химия, слушах заплепен. Той повдигна една от белите лилии, които Женвиев бе донесла тази сутрин от катедралата „Света Богородица“, и я пусна в купата. Течността веднага започна да потъмнява. За миг лилията бе обгърната от млечнобяла пяна, чието отдръпване остави течността разноцветна. Преливащи се оттенъци оранжево и алено танцуваха сред повърхността; изглеждаше, че на дъното, където се бе отпуснала лилията, е полегнал лъч слънчева светлина.

Точно в същия момент той потопи ръката си в купата и изтегли цветето.

— Стига да избереш подходящия момент, опасност няма. Златистото излъчване показва този интервал.

Той протегна лилията към мен и аз я приех. Цветето се бе превърнало в камък, в най-чист мрамор.

— Видяхте ли? — рече той. — Съвършено е. Кой скулптор би могъл да създаде нещо подобно?

Самият мрамор бе снежнобял, а жилките на лилията се отличаваха с едва доловим лазурен цвят. Слаба розовина се забелязваше дълбоко в средата ѝ.

— За това не ме питайте — усмихна се той, забелязал удивлението ми. — Нямам представа защо жилките и сърцевината са обагрени. Вчера опитах с една от златните рибки на Женвиев. Погледнете.

Рибата изглеждаше като мраморна статуетка. Но ако я повдигнеш към светлината, човек можеше да забележи красивите бледосини ивици, покрили камъка. А от вътрешността му долиташе розовеещо сияние — досущ като онова загатнато излъчване, което е присъщо на опалите.

Аз отместих поглед към купата. Течността в нея бе възвърнала прозрачността си.

— Какво ще стане, ако потопя ръка сега? — неочаквано попитах аз.

— Не зная. Но ви съветвам да не опитвате.

— Едно нещо ми е особено интересно: появата на онзи лъч.

— Наистина прилича на слънчев лъч — каза той. — И винаги се появява, когато потопя нещо живо. Може би — той се усмихна — това е искрата на живота, която се отделя и се връща обратно там, откъдето е дошла?

Знаех, че думите му са подигравателни, и го заплаших с мущабел, но той само се засмя и смени темата.

— Останете за обяд. Женвиев ще се върне всеки момент.

— Видях я да излиза за ранната служба. Тя изглеждаше свежа като онази лилия — преди да я унищожите.

— Мислите, че съм унищожил цветето? — сериозно попита Борис.

— Разрушил, запазил... има ли начин да преценим?

Двамата приседнахме в един ъгъл на ателието му, близо до недовършената му скулптура „Орисниците“. Той се облегна назад на канапето, започна да подхвърля длето и се загледа в композицията си.

— Впрочем — заговори той — неотдавна довърших старата Дриадна. Предполагам, че нея ще трябва да изпратя. На практика тя е единственият завършен проект тази година. А след успеха на „Мадона“ бих се чувствал неудобно да изпратя нещо подобно.

„Мадона“ беше забележителна мраморна творба, за която Женвиев бе позирала и която се бе превърнала в миналогодишната сензация на салона на изкуствата. Ариадна също бе забележително постижение откъм техническа гледна точка, но Борис пак си оставаше прав — би се посрамил да изпрати нещо подобно. Само че той не разполагаше с време да довърши композицията, застинала в мрамора зад мен. „Орисниците“ щяха да почакаат.

Всички ние се гордеехме с Борис Ивейн. Смятахме, че ни принадлежи, а той твърдеше, че на нас дължи силата си — Борис бе роден в Америка, макар че баща му бе французин, а майка му — рускиня. Всички от академията се обръщаха към него на малко име. Но само към двама той си позволяваше да отвърща със същото: с Джек Скот и с мен.

Може би чувствата, които изпитвах към Женвиев, бяха отговорни за част от симпатията, която Борис изпитваше към мен. Разбира се, това не бе признато. Но когато в крайна сметка тя със сълзи на очи ми каза, че обича Борис, аз отидох при него и му стиснах ръката. Съвършената сърдечност на тогавашния ни разговор не бе заблудила нито един от двамата ни, но поне за единия беше облекчение. И макар да не смятам, че те двамата с Женвиев са обсъждали темата, Борис знаеше.

Женвиев беше прекрасна. Чистотата на лицето ѝ приличаше на санктуса от месата на Гуно, изразена във физическа форма. И въпреки това аз се радвах повече, когато тя заменеше това си настроение с нещо, което ние наричахме нейните априлски капризи. Тогавашно тя ставаше непредвидима като априлски ден. Сутрин — сериозна и въздигната, по пладне — възискателна и весела, а вечер — каквато най-малко очаквате. Предпочитах тези ѝ моменти пред онова нейно спокойствие, което засягаше самите дълбини на сърцето ми.

От мислите за Женвиев ме изтръгна гласът му:

— Какво мислите за откритието ми, Алек?

— Мисля, че то е удивително.

— Трябва да ви кажа, че ще се възползвам от него единствено в рамките на любопитството си. И тайната ще умре заедно с мен.

— Тя би нанесла сериозен удар върху скулптирането. Ние, художниците, например повече губим, отколкото печелим от появата на фотографията.

Борис кимна, прокара палец по ръба на длетото си.

— Моето откритие би покварило света на изкуството. Не, на никого няма да разкрия тайната — бавно изтъкна той.

Трудно би могъл да се намери човек, който да е по-зле запознат с подобни феномени от мен. Но дори и аз бях чувал за съществуването на определени минерални извори, чиято богата концентрация на силициев двуокис позволява на потопените в тях листа и клонки постепенно да се вкаменят. Самият процес, в който растителната същина атом по атом биваше заменяна, не представляваше интерес за мен, признавам, а образувалите се фосили открито ме отвращаваха. Борис, очевидно изпитващ любопитство, а не отврата, бе започнал да проучва въпроса и неочаквано се бе натъкнал на разтвор, чието нечувано ожесточение свеждаше няколкогодишен процес до секунди.

Само това можах да разбера от чудатата история, разказана ми току-що.

Мълчанието се проточи за известно време, преди Борис да проговори отново:

— Почти се плаша, когато се замислям за откритието си. Учените биха полудели. И беше тъй просто; на практика откритието се намери само. Когато се замисля за тази формула и новият елемент, стаен в металните люспи...

— Какъв нов елемент?

— Още не съм мислил за име. Не мисля дори, че някога ще му определя. В света има достатъчно благородни метали, за които хората да се избиват едни други.

Аз наострих уши.

— Да не сте открили злато, Борис?

— Не, нещо по-добро. Вижте, Алек! — Той се засмя и се надигна. — Ние с вас притежаваме всичко, от което се нуждаем. Ах, колко алчен изглеждате още отсега!

Аз също се засмях и му казах, че съм погълнат от желание за злато, така че би било по-добре да говорим за друго. И когато малко след това Женвиев се прибра, двамата с него бяхме загърбили алхимията.

Женвиев бе изцяло облечена в сребристосиво. Докато тя подлагаше буза на Борис, меките ѝ къдрици уловиха светлината. В следващия момент тя ме видя и отвърна на поздрава ми, но както никога преди пропусна да ми изпрати въздушна целувка, от който пропуск аз не пропуснах да се оплача. Ти се усмихна и повдигна ръка, отпускаяки я точно преди да е докоснала моята. Сетне Женвиев, обърната към Борис, каза:

— Трябва да помолите Алек да остане за обяд.

И това също бе нещо ново. По-рано тя винаги ме канеше сама.

— Сторих го — лаконично отвърна Борис.

— И вие сте се съгласили, надявам се? — Тя се обърна към мен с очарователна усмивка. Сякаш бях някакъв човек, с когото се е запознала онзи ден.

— *J'avais bien l'honneur, madame*<sup>[1]</sup> — отвърнах аз.

Женвиев отказа да влезе в обичайния ни заядлив тон, промълви някаква друга учтивост и изчезна. Двамата с Борис се спогледахме.

— Струва ми се, че би било най-добре да си вървя — рекох аз.

— Нямам представа — искрено отвърна той.

Докато двамата обсъждахме препоръчителността на оттеглянето ми, Женвиев отново влезе, този път без бонето си. Тя бе смайващо прекрасна, но кожата ѝ бе прекалено розова, а очите ѝ блестяха прекалено ярко.

— Обядът е готов — каза тя, насочила се право към мен, за да ме хване по ръка. — Надявам се не съм била прекалено остра, Алек. Струваше ми се, че имам главоболие, но се оказа, че не е така. Елате, Борис. — Него тя също хвана под ръка. — Алек знае, че след вас той е втори, когото харесвам, така че няма нищо лошо понякога да се чувства презрян.

— *A la bonne heure!*<sup>[2]</sup> — извиках аз. — Кой казва, че през април няма гръмотевични бури?

— Готови ли сте? — попита Борис.

— Готови!

Тъй тримата нахлухме в трапезарията, навличайки си и възмуцението на слугите. Но пък нямахме вина: Женвиев беше на осемнадесет, Борис беше на двадесет и три, а аз още не бях навършил двадесет и една.

---

[1] За мен ще бъде чест, мадам (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Най-сетне! (фр.). — Б.пр. ↑

## II

Някаква работа, свързана с украсяването на Женвиевиния будоар, непрекъснато ме задържаше в старинния хотел на улица „Сен Сесил“. В онези дни двамата с Борис работехме дълго, но в подбрани от нас моменти, което означаваше работа на пресекулки. Когато към нас се присъединеше и Джек Скот, тримата лентяйствахме продължително.

Един спокоен следобед се разхождах сам из къщата, разглеждах рядкости, връх се из чудати ъгли и намирах скрити бонбони и пури. Броденето ми ме отведе в банята. Там Борис, цял омацан в глина, си миеше ръцете.

Помещението бе покрито с розов мрамор. Изключение правеше единствено подът, покрит с розово-сива мозайка. В средата му се намираше правоъгълна вана, вложена направо в пода и със собствени стълби. Украсени колони поддържаха таван, украсен с фрески. Великолепен мраморен Купидон изглеждаше кацнал върху пиедестал в отсрещния край на стаята. Всичко това бе плод на съвместните ни усилия с Борис. В момента моят съдружник, облечен в бели работни дрехи, остъргваше глина и червен восък от красивите си ръце и отправяше подмятания към Купидон.

— Виждам те — настояваше той. — Не се преструвай, че гледаш на другата страна. Знаеш кой те е създал, негоднико дребен!

В тези разговори винаги на мен се падаше да предоставям репликите на Купидон; днес отвърнах по такъв начин, че привидно възмутеният Борис ме сграбчи за ръката и заплаши да ме хвърли във ваната. В следващия миг той пребледня.

— За Бога! Забравих, че ваната е пълна с разтвора!

Аз потръпнах и сухо го посъветвах да си припомня по-добре къде съхранява безценната си течност.

— Небеса, защо сте избрали да държите малко езерце от тази противна гадост точно тук? — добавих аз.

— Възнамерявам да експериментирам с нещо голямо.



— Като мен например?

— Това за малко да се случи, така че не е подходящо за шеги. Бих искал да наблюдавам въздействието на течността върху по-сложен организъм. Приготвил съм един заек.

Джак Скот, облечен в оцапано с боя сако, нахлу вътре, ограби всички ориенталски десерти, до които ръцете му смогнаха да се докопат, опразни кутията с цигари и отведе Борис на посещение в Люксембургската галерия. Там някаква нова сребърна статуетка от Роден и пейзаж на Моне привличаха вниманието на цяла артистична Франция. Аз се върнах в студиото, за да възобновя работата си: работех над ренесансов параван за будоара на Женвиев. Но момчето, което ми позираше, днес отказваше да стои неподвижно, въпреки различните подкупи. То така и не оставаше за дълго в една и съща позиция, чакане само в рамките на пет минути бях нахвърлял няколко скици на просячето.

— Ти позираш или танцуваш, друже? — в един момент не го съдържах аз.

— Каквото ви е угодно, мосю — отвърна то с ангелски невинна усмивка.

Естествено, освободих го за деня, и, разбира се, му платих за целия ден. Тъй глезим моделите си ние.

След като младият негодник си отиде, аз нахвърлях няколко първоначални мацвания върху работата си, но в такава степен се намирах извън настроение, че трябваше през остатъка от следобеда да коригирам грешките. В един момент захвърлих палитрата, потопих четките си в купа с черен сапун и се отправих към пушалнята. Наистина смятам, че с изключение на покоите на Женвиев, никоя стая в къщата не бе по-свободна от уханието на тютюн. В това помещение бяха струпани всякакви боклуци, а по стените му висяха започнали да се разнизват гоблени. Клавесин в отлична форма стоеше край прозореца. Тук на пост стояха и оръжия, някои стари и ухабени, други съвсем нови; над камината висяха индийски и турски брони, две-три картини и поставка с лули. В тази стая идвахме в търсене на нови усещания в пушенето. Съмнявам се, че съществуваше лула, чийто модел да не е представен тук. Щом си избяхме някоя, ние веднага я отнасяхме навън, за да я изпушим, защото това място беше потискащо и негостоприемно от всички останали стаи в къщата. Но

този следобед сумракът на пушалнята ми се видя много успокояващ; килимите и кожите по пода изглеждаха легнали в дрямка, а възглавничките примамливо се бяха отпуснали върху дивана. Затова аз си избрах лула и се отпуснах на канапето — нетипично за салона за пушене. Бях избрал лула с дълъг и гъвкав мундщук; скоро след запалването ѝ се унесох в мисли и тя угасна, но аз не си направих труда да я запаля отново. В един момент съм заспал.

Събуди ме най-тъжната музика, която някога бях чувал. В стаята бе тъмно, така че се затруднявах да определя времето. Лунен лъч посребряваше един от ъглите на клавесина. Струваше ми се, че лакираното дърво издиша звуците, както уханието се носи над кутия от сандалово дърво. Нечий силует се надигна от мрака и с ридания се отдалечи. Сглупих да се обадя.

— Женвиев!

Тя се свлече при гласа ми. Имах времето да се наругая, докато запалвах лампа и помагах на Женвиев да се изправи. Тя изглеждаше много съдържана и ме попита за Борис. Отнесох я до кушетката и тръгнах да го търся, но него го нямаше, а слугите си бяха легнали. Объркан и притеснен, побързах да се върна при Женвиев. През цялото това време тя не бе помръднала и все така оставаше пребледняла.

— Не можах да намеря нито Борис, нито слугите — рекох ѝ аз.

— Зная — промълви девойката. — Борис замина за Епт заедно с господин Скот. В първия момент бях забравила.

— Това означава, че той няма да се върне по-рано от утре следобед. А вие добре ли сте? От страх ли се спънахте? Страшно глупаво от моя страна беше да ви изплаша така — обадох се в просъница.

— Борис смяташе, че сте си тръгнали преди вечеря. Простете, задето така и не сме ви открили тук.

— Бях заспал дълбоко — засмях се аз. — И не бях сигурен, че съм се събудил — когато видях силует, извиках името ви. Бие ли изпробвахте клавесина? Сигурно сте свирили много тихо.

Бях готов да изрека хиляда лъжи, по-лоши от тази, само за да видя облекченото ѝ изражение. Тя се усмихна очарователно и каза:

— Алек, спънах се в главата на онази вълча кожа и мисля, че съм си навехнала глезена. Бъдете така добър да повикате Мари, преди да си отидете.

Аз изпълних поръчката ѝ и си тръгнах, когато камериерката влезе.

### III

По обед на следващия ден заварих Борис неспокойно да обикаля из студиото си.

— В момента Женвиев спи — осведоми ме скулпторът. — Кракът ѝ е добре, но не разбирам защо тя има треска? Докторът не може да я обясни. Или не желае — промърмори той.

— Женвиев има треска?

— Може да се каже. Цяла нощ се държи странно. Веселата и безгрижна Женвиев не спира да повтаря как сърцето ѝ се късало и как искала да умре.

Моето собствено сърце застина.

Борис се облегна на вратата на ателието си, свел глава, прибрал ръце в джобовете. Тревога бе помрачила очите му; бръчки на притеснение се бяха присъединили към бръчиците на усмивка. Камериерката бе получила нареждане да го повика веднага щом Женвиев отвори очи. Двамата все така чакахме и Борис започваше да губи търпение, да крачи из ателието и да стиска парчета восък и червена глина. Неочаквано той се насочи към другата стая.

— Елате да видите ваната, пълна със смърт! — възкликна той.

— Наистина ли е смърт? — попитах аз, за да му угодя.

— Вие още не сте готов да я наречете живот. — Говорейки, той измъкна мятанца се златна рибка от аквариума ѝ. — Другата ще пусна след нея.

В гласа му се долавяше трескаво вълнение. Крайниците и ума ми натежаха. Двамата се отправихме до ваната и той пусна рибката вътре. Люспите веднага засияха в нажежено оранжево; в мига, в който създаването докосна течността, то се вцепени и се понесе към дъното. Последваха непрозрачната пяна, редуващите се цветове и лъчът ярко сияние, долетял от привидно безкрайните дълбини. Борис рязко пъкна ръка и изтегли удивително мраморно украшение, украсено със синьо, с розов оттенък, проблясащо с разноцветни капки.

— Фасулска работа — промърмори той. И се вгледа уморено, умоляващо в мен.

Тогава пристигна Джак Скот и също се включи в „играта“, както я нарече. Нищо не можеше да снижи ентузиазма му, освен незабавен опит с белия заек. Лично аз нямах нищо против, че Борис намира с какво да се разтушава, но нямах намерение да гледам смъртта на топлокръвно живо същество, така че отказах да присъствам и се оттеглих в студиото, където наслуки посегнах да чета някаква книга. Уви! Бях намерил „Кралят в жълто“. След няколко мига, сторили ми се цяла вечност, Борис и Джак се появиха, понесли мраморен заек. В същия момент отекна звънецът; от стаята на Женвиев долетя вик. Борис веднага се затича, за да отправи свой собствен позив:

— Джак, вървете да доведете лекаря. Алек, вие елате.

Но пътя си към стаята едва не се сблъсках с ужасената слагиня, която изхвърчаше да донесе някакво лекарство. Женвиев, сковано седнала в ложето си, почервеняла и с пламтящи очи, мълвеше неспирно и се съпротивляваше на Борисовите опити да я накара да легне отново. Той ме призова на помощ. При първия ми допир тя въздъхна и се отпусна обратно, затваряйки очи. И тогава — тогава — докато двамата още стояхме приведени над нея, тя отново повдигна клепачи, взря се в лицето на Борис — клетото замаяно от треска девойче! — и изрече тайната си. В този миг животите на трима ни промениха посоката си; връзката, обединявала ни тъй дълго, се скъса завинаги, за да бъде заменена от нова общност, защото Женвиев бе изрекла името ми. Измъчвана от треската, тя изцеждаше от сърцето си цялата скривана мъка. Удивен и смаян, аз оставах със сведена глава и пламнало лице, с кръв, която шумеше в слуха ми. В този момент не бях способен нито да помръдна, нито да продумам. Можех само да слушам агоничната ѝ изповед, изгарян от срам. Не можех да погледна към нея. Не можех да погледна към Борис.

Нечия ръка докосна рамото ми; бледното лице на Борис се извърна към мен.

— Вината не е ваша, Алек. Недейте да се обвинявате, щом тя ви обича...

Той не можа да довърши, защото в този момент докторът пристъпи в стаята. Аз извлякох Джак Скот в коридора и го изведох на улицата, заявявайки:

— Борис би предпочел да остане сам.

На другия тротоар двамата се разделихме и всеки пое към своята стая. Същата вечер, забелязал, че и моето състояние не е добро, Джак отново потърсил доктора. Последното нещо, което си спомням ясно, бе как Джак казва:

— Бога ми, докторе, що за болест е причинила това на лицето му?

Тогава си помислих за Краля в жълто и Бледната маска.

Бях много зле, защото напрежението от двете години, изминали от онази майска утрин, в която Женвиев бе изтърсила в лицето ми „Обичам ви, но Борис обичам още повече“, най-сетне ме повали. Никога не бях си представял, че то ще стане тъй непоносимо. И ето че бях съумял да заблудя дори самия себе си с привидното си спокойствие. Макар вътрешно да бушувах нощ подир нощ, и аз, лежащ сам в стаята си, винаги да се проклинах за мислите, неверни към дружбата ни с Борис и недостойни за Женвиев, утрото винаги ми донасяше облекчение, заедно с възможността да се върна при Женвиев и скъпия ми Борис с чисто сърце, изплакнато от тревогите на нощта.

Нито веднъж във времето, прекарвано с тях, не бях издал мъката си с някаква постъпка или мисъл.

Маската на заблуда вече бе част от моята собствена същност. Нощите надникваха под нея и докосваха притихналата отдолу истина, но аз бях единственият, който оставаше свидетел на тези разкрития. И когато настъпеше денят, забралото падаше отново. Тези мисли пробуждаха смутения ми ум по време на болестта ми, но оставаха примесени с образите на бели създания с каменна тежест, които пълзяха по дъното на ваната на Борис, и с лика на вълчата глава от килима, която неочаквано започваше да се зъби и ръмжи към Женвиев, излегнала се усмихната край кожата. Спохождаха ме и мисли за Краля в жълто, обвит в чудните цветове на окъсаната си мантия, и онзи горък вик на Касилда:

— Не връз нас, кралю, не връз нас!

Трескаво се опитвах да откъсна тези мисли от себе си, само че непрекъснато виждах езерото Хали, прозрачно, недокосвано от дипли, и кулите на Каркоса на фона на луната. Алдебаран, Хиадите, Алар, Хастур се носеха през облаците, които от своя страна преминаваха като дрипите на Краля в жълто. Сред всичко това оставаше една здрава

мисъл. Тя никога не изчезваше, без значение от компанията, която съжителстваше с нея в объркания ми ум: тя гласеше, че единствената причина, осмисляща съществуването ми, е да служа на Борис и Женвиев. За конкретната природа на това изискване мисълта не съдържаше нищо. Понякога ми се струваше, че задължението изисква от мен да ги защитавам, друг път то налагаше да ги подкрепям в някаква немислима криза. Каквото и да беше то, тежестта му падаше изцяло върху мен. И аз никога не бях чак толкова отпаднал, че да не му отвърна с цялото си сърце. Край мен винаги имаше струпани лица, повечето непознати, но неколцина можех да назова. Сред тях беше и Борис. По-късно ми казваха, че това било невъзможно, но аз си спомням, че поне веднъж той се надвеси над мен. Гласът му ме докосна едва доловимо, преди мъглата отново да се наслои около сетивата ми, но той наистина стоеше там. Поне веднъж.

Една сутрин се събудих и открих слънчеви лъчи да се протягат върху леглото ми. Освен това заварих и Джак Скот да чете наблизко. Не ми бяха останали сили да говоря високо, нито можех да мисля ясно, камо ли да си припомням. И въпреки това можах да се усмихна, когато Джак забеляза погледа ми, сепна се и веднага ме запита дали искам нещо.

— Да — Борис.

Джак се приведе да намести възглавницата ми. В този момент не можех да виждам лицето му, но можах да доловя състрадание в тона му:

— Ще трябва да почакате, Алек. Все още сте прекалено слаб за посетители.

И аз останах да чакам. След още няколко дни се бях възстановил достатъчно, за да се срещам с когото си поискам. Бях използвал този период за размисли и възвръщането на спомени. Още от мига, в който миналото отново изникна в ума ми, за мен не съществуваше никакво съмнение за нещата, които трябва да сторя, когато времето настъпи. Освен това се чувствах сигурен, че Борис би постъпил по същия начин. Вече не исках да виждам никого. Никога не попитах защо не идват никакви съобщения, нито защо по време на седмицата, през която лежах и се възстановявах, имената на Женвиев и Борис не бяха споменавани. Препалено зает с търсенията си на истината и немощния, но решителен отпор на отчаянието, се примирих със съдържаността на

Джак, решавайки, че той се бои да говори за тях, за да не ме развълнува прекомерно. Възползвах се от чакането, за да размишлявам: какъв ли щеше да бъде новият ни живот? Разбира се, можехме да подемем нишката от мига преди Женвиев да се разболе. Двамата с Борис можехме да се гледаме в очите, без в този поглед да има страх, недоверие или ненавист. Можех да остана в дома им още малко, а после, без обяснение или претекст, просто да изчезна. Борис щеше да ме разбере, а Женвиев нямаше да узнае, което бе утеха. Поне, ако не друго, по време на размишленията си открих същността на онова задължение, съпровождало делириума на болестта ми, и единствения възможен отговор. Когато станах готов, един ден се обърнах към Джак и казах:

— Джак, искам веднага да се видя с Борис. Предайте най-искрените ми почитания на Женвиев и...

Когато той успя да ми обясни, че и двамата са мъртви, аз изпаднах в ярост, която мигновено стопи силиците ми на оздравяващ. Покрай бесовете изпаднах в повторен шок, проточил се няколко седмици. От него излязох като момче на двадесет и една, което смяташе, че младостта му е изгубена завинаги. Изглежда не бях способен на повече страдание, защото, когато Джак ми връчи някакво писмо и ключовете от дома на Борис, аз ги взех, без да трепна и го помолих да ми разкаже всичко. Жестоко беше от моя страна да го разпитвам по подобен начин, но освен жестоко, беше и неизбежно. Той уморено се опря на слабите си ръце, за да отвори отново раната, която никога нямаше да зарасне. Много тихо започна да разказва:

— Алек, освен ако не знаете нещо, което ми е неизвестно, вие също като мен няма да разберете нищо от онова, което ви предстои да чуете. Подозирам, че не бихте искали да се докосвате до тези детайли, но трябва да ги чуете, ако не беше така, с готовност бих ги премълчал. Ще се постарая да бъда кратък.

В деня, когато оставих доктора при вас и се върнах при Борис, заварих го да работи над композицията с орисниците. Той ми каза, че Женвиев спяла, упоена от някакви лекарства, и че била много притеснена. След това продължи да работи, а аз останах да го наблюдавам. Скоро ми направи впечатление, че третата фигура от композицията, онази, вгледана право напред, носи неговото лице. Необичайното му лице, което вие сте свикнали да виждате, а с



тогавашното притеснение. Това е едно от нещата на които бих искал да намеря обяснение, но никога не ще го открия.

Той продължаваше да работи, а аз го наблюдавах мълчаливо — и така почти до полунощ. Тогава чухме вратата да се отваря и затваря рязко; някой притича към съседната стая. Борис се завтече натам, а аз го последвах, но и двамата се озовахме прекалено късно. Тя лежеше на дъното на ваната, склонила ръце над гърдата си. И тогава Борис се простреля в сърцето.

Джак замълча. Капчици пот трептяха върху долните му клепачи, а слабоватите му бузи потрепваха.

— Отнесох Борис до стаята му, после се върнах в банята, източих онази противна течност и измих ваната. Женвиев лежеше там, бледа като сняг. Когато най-накрая реших какво трябва да направя, отидох в лабораторията. Най-напред излях разтвора от купата, после изпразних всички останали бутилки и съдове. В камината имаше дърва, с които накладох огън, строших всички ключалки по бюрото на Борис и изгорих всички записки, които можах да намеря. После с един чук от ателието строших празните съдове, изсипах ги в кофата за въглища и слязох до мазето, за да ги хвърля в огъня. Шест пъти слизах, преди да отстраня всичките следи от формулата на Борис. Едва тогава се осмелих да повикам доктора. Той е добър човек; двамата се постаряхме да запазим истината в тайна. Без неговото съдействие никога не бих успял. С него успяхме да изпратим слугите в провинцията, след като им платихме. Те знаят, че Борис и Женвиев са заминали и че ще отсъстват години. Борис погребяхме в гробището в Севр. Докторът е добър човек, който знае кога да съжали човек, който не може да понесе повече. В смъртния акт той посочи сърдечен удар и не ме запита нищо повече.

Той повдигна брадичка от шепите си и допълни:

— Отворете писмото, Алек, то е и за двама ни.

Аз разкъсах плика. Това завещание бе написано преди година; в него Борис оставяше всичко на Женвиев, а ако тя умреше без наследници, на мен се падаше да се грижа за къщата на улица „Сен Сесил“, а на Джак Скот — имението в Елт.

Ако и ние починехме, собствеността отиваше обратно при семейството на майка му в Русия, с изключение на мраморните му скулптури.

Думите на писмото започнаха да се замъгляват пред очите ни. Джак се надигна и се приближи до прозореца, където постоя известно време, преди да се върне. Изпитвах отвращение към онова, което щеше да изрече, но той заговори със загриженост и простота:

— Женвиев лежи пред Мадоната в мраморната стая. Мадоната нежно се е надвесила над нея, а Женвиев се усмихва към спокойното ѝ лице.

Тук той се задави, но успя да сграбчи ръката ми и да каже:

— Бъдете смел, Алек.

На следващата утрин той замина за Елт, за да изпълни своята част.

## IV

Същата вечер взех ключовете и се отправих да посетя къщата, която познавах тъй добре. Нищо в подредбата не бе променено, но мълчанието бе угнетяващо. И макар дважди да се доближавах до вратата на мраморната стая, нито веднъж не можах да се насиля да прекося прага ѝ — това бе свръх силите ми. Наместо това отидох в салона за пушене и седнах пред клавесина. Дантелена кърпичка лежеше връз клавиатурата; тази проста гледка ме накара да извърна лице, задавен. Ставаше очевидно, че не мога да остана, затова се погрижих да заключа всички врати и прозорци, да залостя трите входни врати и да си ида. На следната утрин Алсид приготви багажа ми. Оставих го да се грижи за стаите ми и с „Ориент експрес“ се отправих към Константинопол. По време на двете години, които прекарах на Изток, с Джак избягвахме да споменаваме имената на покойните си приятели в писмата, които си разменяхме — или поне избягвахме в началото. Постепенно Женвиев и Борис започнаха да се прокрадват. Спомням си откъс от едно от неговите писма да казва:

Онова, което вие ми казахте за Борис как се бил привеждал над вас по време на боледуването ви и вие сте чували гласа му ме притеснява, разбира се. Описаното от вас се случва две седмици след смъртта му. Първата ми мисъл е, че сте сънували; че става дума за видение, породено от делириума ви. Но това обяснение не ми се вижда задоволително. И с вас би трябвало да бъде тъй.

Към края на втората година, в Индия, ме достигна негово писмо, което в такава степен се отличаваше от обичайните му писания, че веднага ме накара да се завърна в Париж. Джак пишеше:

Аз съм добре и продавам всичките си картини като художниците, които не се нуждаят от пари. Нищо не ме притеснява, но ме терзае неспокойствие, което би било по-съответстващо да се нарече тревога. Не мога да се отърся

от някакво особено чувство за вас. Не е предчувствие, по-скоро някакво очакване, но какво, само Бог знае! Мога само да ви кажа, че това страшно ме измъчва. Всяка нощ ми се присънват вие двамата с Борис. Подробности не си спомням на сутринта, но се събуждам с разтуптяно сърце и вълнението ми не спира да се трупа до вечерта, когато отново ме очаква подобен сън.

Този цикъл е доста изтощителен и съм твърдо решен да сложа край на повторенията му. Трябва да се срещнем. Аз ли да дойда в Бомбай, или вие ще дойдете в Париж?

Телеграфирах му да ме очаква още със следващия параход.

При срещата ни установих, че той изобщо не се е променил; от своя страна той настоя, че аз съм изглеждал в прекрасно здрав. Хубаво беше отново да чуя гласа му. И докато седяхме и разговаряхме за живота, и двамата усетихме колко е приятно да бъдеш жив сред зараждащата се пролет.

В Париж останахме за седмица, подир което аз заминах за Елт заедно с него. Не пропуснахме да посетим гробището в Севр, където лежеше Борис.

— Дали да не поставим „Орисниците“ в градината над него? — попита Джак.

А аз отвърнах:

— Мисля, че само „Мадоната“ трябва да бди над гроба му. Срещата ни не се бе отразила върху кошмарите му.

Сънищата, от които той не можеше да си спомни подробности, продължаваха да му се явяват. Освен това каза, че на моменти усещането за очакване ставало задушаващо.

— Срещата с мен само ви вреди, наместо да помогне — рекох аз. — Опитайте да се отделите.

Така той замина за Нормандските острови, а аз се върнах обратно в Париж. От пристигането си насам не бях посещавал нито дома на Борис, нито своя, но знаех, че не мога да отлагам вечно. Джак се бе погрижил за дома на покойните — в него имаше и слуги, така че оставих апартамента си и се преместих да живея там. Наместо смущението, което бях очаквал, открих, че съм способен да работя над

картините си съвсем спокойно. Обходих всички стаи — всички без една. Не можех да се насиля да прекрача мраморната стая, където лежеше Женвиев, макар да бях спохождан от нарастващ копнеж да зърна лицето ѝ и да коленича край нея.

Един априлски следобед лежах на дивана в салона за пушене, точно като преди две години, и механично се вглеждах в килимите и кожите, покриващи пода. Сред тях бях открил заострените уши и сплесканата глава на вълка и си мислех за съня, в който бях видял Женвиев да лежи до вълчата кожа. Пред оголелите гоблени все още висяха шлемове, сред тях и онзи, испанският, който Женвиев веднъж си бе сложила, когато тримата бяхме решили да се забавляваме със старинните доспехи. Подир това погледнах към клавесина; всеки от жълтеникавите клавиши изглеждаше достоен за милващия ѝ допир, затова се надигнах, тласкан от увлечението си към запечатаната врата на стаята със статуите. Тежките ѝ крила се отвориха под напора на треперещите ми ръце. Слънчева светлина се вливаше през прозореца, позлатяваше крилата на Купидон и спираше като ореол над челото на Мадоната. Нежното ѝ лице бе приведено в състрадание над тъй чиста мраморна статуя, че аз коленичих и се прекръстих. Сянката на Мадоната падаше над Женвиев, но въпреки това аз можах да видя лазурните жилки; под заключените ръце гънките на роклята розовееха, сгрявани от някакъв слаб блясък сред гърдта ѝ.

Съкрушен, аз се приведох, за да докосна мраморната драперия с устните си, преди да изляза.

Една от слугините ми донесе писмо, което седнах да прочета в оранжерията. Но тъй като девойката не се оттегляше, аз се осведомих за причината за задържането ѝ.

Тя смотолеви нещо за някакъв бял заек, заловен в дома, и ме попита какво да бъде сторено с него. Аз ѝ казах да го пусне в двора зад къщата и отворих писмото си. То беше от Джак, но тъй неразбираемо, че имах основания да заподозра разпадането на разсъдъка му. Писмото представляваше поредица настоявания да не съм напуснал къщата, преди той да се върне. Не можел да ми каже защо, за сънищата си не можел да обясни нищо, но бил сигурен, че не трябва да напускам къщата в „Сен Сесил“.

В края на четеното видях същата слугиня да стои на прага и да държи стъклен съд, в който плуваха две златни рибки.

— Върни ги обратно в аквариума и кажи защо ме прекъсваш — рекох ѝ аз.

С предъвкан хленч тя изсипа рибките в един аквариум и поиска разрешение да се оттегли, като преди това ми се оплака, че останалите слуги ѝ погаждали номера, очевидно с намерението да я забъркат в неприятности: мраморният заек бил откраднат и на негово място бил пуснат жив; двете красиви мраморни риби били изчезнали и наместо тях тя открила тези две живи да се мятат на пода на трапезарията. Аз я успокоих и я отпратих с уверението, че ще се заема лично. Подир това отидох в студиото; там стояха единствено моите платна и няколко отливки. Там беше и мраморната лилия. Видях я на масата в другия край на помещението и с гневни крачки се отправих към нея. Но цветето, което повдигнах от масата, бе свежо, крехко и изпълваше въздуха около себе си с аромат.

Тогава неочаквано разбрах и се затичах към мраморната стая. Вратите отхвърчаха встрани, слънчевата светлина блесна в лицето ми, а сред нея, в божествено величие, Мадоната се усмихваше. Женвиев повдигна червенеещото си лице от мраморното ложе и отвори сънливи очи.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.